

Kit DesLauriers a Mount Isto megmászása közben 2014-ben (Fotó: Andy Bardon/ National Geographic – a képre nincs CC licenc)

Melyik a legmagasabb pont az Egyesült Államok sarkvidéki területein? Az új módszerek erre is választ adnak!

Minden bizonnyal az egyik utolsó dolog, ami valaha eszedbe jutna, hogy milyen magas lehet az Egyesült Államok sarkvidéki régiójában található legmagasabb pont. Azonban egészen más a helyzet, ha te éppenséggel egy felfedező síelő vagy, ugye! Különösen, ha az ilyen kalandok során a világ legmagasabb pontjait szemelted ki magadnak, mint a hegymászó-síelő Kit DesLauriers. Ő és az Egyesült Államok -beli tudós Matt Nolan egyesítették erőiket, hogy egy meredek hegyi terepre kifejlesztett új technika tesztelése közben egy 50 éves vita végére is pontot tegyenek.

Ezt a Matt által kifejlesztett műszert *Fodar*-nak hívják. Ez egy olyan eszköz, ami egy fényképezőgépből és egy GPS-ből (földi helymeghatározó műszer, ami műholdak segítségével koordináták formájában képes időszerű tartózkodási helyzetünket megadni – a fordító megj.) áll össze. Tulajdonképpen ez olyasmi, mint amilyen programokkal például az okostelefonodon is találkozhatasz (nyomkövető alkalmazások, pl. sportoláshoz), csak sokkal szakmaibb. A kiválasztott terület felett repülve Matt rengeteg képet készít egy ilyen eszközzel. Mindegyik fotó, amelynek adatait rögzítette a GPS, egy különleges szoftverbe van betáplálva, hogy majd annak segítségével készítsen térképet a vizsgált területről. Ezekkel az általa készített térképekkel Matt egészen pontosan meg tudja határozni a Föld felszínén található olyan jellegzetességek nagyságát (beleértve a magasságát is), formáját és helyzetét, mint például a hegyek, tavak vagy folyók.

Kit és Matt közös munkája az Egyesült Államok sarkvidéki területén található Brooks Range területén zajlott, hogy megmérjék a hegységek magasságát. Vita tárgyát képezte ugyanis, hogy melyik is a magasabb csúcs. Egy régi, az Amerikai Egyesült Államok Földtani Intézetétől származó térkép a Mount Chamberlain-t tüntette fel legmagasabbnak, míg egy másik, a Mount Isto-t.

Mialatt Matt a repülőjéből mérte a csúcsok magasságát a *Fodarral*, Kit a helyszínen felfelé mászva, vagy éppen lesiklás közben mért GPS segítségével. Erre azért volt szükség, hogy összehasonlítsák adataikat. Ily módon bizonyították, hogy a *Fodar* hegységek magasságmérésére is rendkívül megfelel. Ezzel egyúttal pontot tettek egy régi vita végére is: 2735, 6 méterrel a Mount Isto a legmagasabb csúcs az Egyesült Államok sarkvidéki régiójában!

Beszélgess tanáraiddal, szüleiddel is a témáról!

Hogyan alakulnak ki a hegységek? Mi is az a GPS és mire tudjuk használni?

Egy felnőtt segítségével böngésszétek át a Fairbanks Fodar oldalát (fairbanksfodar.com angol nyelvű), ami részletesebben leírja a Matt által kialakított technika lényegét. Gondolkodj el azon is, hogy mire lehetne használni a Fodar-t, majd szüleiddel vagy a többiekkel az osztályban beszéljétek át részletesebben a felmerülő ötleteket!

Jelen kiadvány az Európai Földtudományi Unió (EGU): 'New technique settles old debate on highest peaks in US Arctic' című sajtókiadványának gyerekeknek készült verziója. Az eredeti szöveget írta Bárbara Ferreira (EGU Média- és Kommunikációs menedzser), szakmailag lektorálta Matt Nolan (Glaciológus, University of Alaska, Fairbanks, Egyesült Államok) és Kit DesLauriers (a North Face professzionális sportolói csapatának tagja, Egyesült Államok), oktatási szempontból ellenőrizte Marina Drndarski (biológia tanár, Drinka Pavlovic középiskola, Belgrád, Szerbia), magyarra fordította: Prokos Hedvig (Geográfus, Magyarország). További információért látogass el ide: <http://www.egu.eu/education/planet-press/>.

